

Nowe gatunki i terminy muzyczne w Muzykotece!

W dziale WIEDZA publikujemy kolejne nowe hasła – są to gatunki i terminy muzyczne wywodzące się ze średniowiecza.

Sześć z nich to **gatunki wokalne powstałe w okresie średniowiecza: antyfona, psalm, responsorium, sekwencja, magnificat, ballada.**

Antyfony i **magnificaty** to śpiewy związane z liturgią nabożeństw odprawianych w różnych porach dnia, natomiast **responsoria** były śpiewami chorałowymi wykonywanymi zazwyczaj w czasie jutrzni. Podczas średniowiecznych nabożeństw śpiewano także **psalmy** na chwałę boga, a w czasie mszy świątecznych wykonywano pieśni zwane **sekwencjami**.

Tylko poetyckie **ballady** były utworami świeckimi, często o tematyce miłosnej, charakterystycznymi dla twórczości wędrownych trubadurów i truverów. Śpiewano je na dworach przy akompaniamencie ówczesnych instrumentów muzycznych.

Kolejne cztery publikowane w Muzykotece hasła to **terminy muzyczne należące do układów dźwiękowych: cantus firmus, imitacja, heksachord i melizmat**. Ich początki również sięgają okresu średniowiecza, ale wiele ma zastosowanie także w renesansie i baroku.

Cantus firmus to melodia wykorzystana w utworze wielogłosowym, istniejąca przed jego powstaniem. Najczęściej pochodziła z repertuaru śpiewów gregoriańskich, czasem jednak także ze świeckich piosenek.

Heksachordy to system solemizacji, który kiedyś ułatwiał naukę śpiewania, stworzony w XI wieku przez teoretyka muzyki Guido z Arezzo.

Imitacja, czyli naśladowanie (jej odmianą jest np. kanon *Panie Janie*), pojawiła się w średniowieczu i była ściśle powiązana z rozwojem muzyki polifonicznej, ale jako technika jest używana po dziś dzień

Natomiast **melizmat** jest typem powiązania muzyki z melodią, w którym nadrzędne znaczenie ma muzyka, a słowa są mniej czytelne. Często pojawia się w chorale gregoriańskim i śpiewie bizantyjskim.

Wszystkie hasła przygotował muzykolog dr Paweł Gancarczyk, pracownik Zakładu Muzykologii Instytutu Sztuki PAN, specjalizujący się w historii muzyki średniowiecza.